

DZIENNIK BERLIŃSKI

Przedpłata wynosi: na pocztę kwartalnie 2.30 mk., z odnośnieniem do domu 2.72 mk.; miesięcznie 77 fen., z odnośn. do domu 91 fen. — W ekspedycji i w agencjach 65 fen. miesięcznie, z odnośn. do domu 95 fen. — Wysyłka pod opaską kwartalnie 5 mk.

wychodzi codziennie

z wyjątkiem niedziel i świąt z datą na dzień następny.

Adresować należy:

**Dziennik Berliński, Berlin O 27,
Raupachstrasse 6.**

Cena ogłoszeń: 30 fenigów od wiersza petytowego. — Reklamy lub ogłoszenia na trzeciej stronie 60 fen. od wiersza petytowego. — Rękopisów redakcja nie zwraca, lecz je niszczy. — Redakcja, administracja i ekspedycja: Berlin O 27, Raupachstr. 6.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Berlin, czwartek, 16 sierpnia 1917.

Nota pokojowa Papieża.

(Ojciec św. wzywa do podjęcia układów pokojowych).

W tych dniach doniosły gazety włoskie i włoska rządowa Agencja Stefana, że Ojciec św. wystosował cyrkularz do państw walczących wzywając obydwie strony, by rozpoczęły układy pokojowe. Ojciec nie potwierdza także i gazet niemieckie to doniesienie i zaznaczają, że nota Ojca św. została wczoraj przed południem doręczona rządowi niemieckiemu w Berlinie.

Wiadomość tę potwierdza obecnie także organ katolicki »Corriere d'Italia« przostający w ścisłym stosunku z kołami watykańskimi w Rzymie. Czyta my tam co następuje:

Kilka gazet donosiło, że Ojciec św. wystosuje do mocarstw notę w sprawie pokoju. Na ogół jest wiadomość ta prawdziwa. Prawda jest, że Papież wystosował pismo do mocarstw, w którym się wzywa, by położyły kres wojnie wszechświatowej i rozpoczęły układy na podstawie kilku ważnych punktów, które odpowiadają zasadom sprawiedliwego i trwałego pokoju jakie głosiła Stolica Apostolska już dawno.

Nie jest naturalnie rzeczą możliwą znać te punkty, zanim nota Watykańska nie zostanie podana do wiadomości publicznej, co, jak przypuszczamy, siębawem nastąpi.

»Corriere d'Italia« dodaje: Czytelnicy nasi wiedzą o tem, że Papież jest za usunięciem słusznych celów narodów i narodowości i że w tym usiłuje jedną z najważniejszych podstaw sprawiedliwego pokoju. Ma ga też być tego pewni, że Papież, który siustansu ma na oku cel, który ma być osiągnięty, mianowicie trwały pokój, może zaspropozować tylko takie rozwiązania tych kwestji, która zawsze były zarodkiem konfliktu i bądą nim w przyszłości, jak również przyjęcie zarządzeń postępowych, by w przyszłości był możliwy nowy wojny usunąć jaknajbardziej w dal.

Wogóle jesteśmy zdania, że gazety nie mają się zbyt zbytnio z prawdą, jeżeli do pisma Ojca św. przywiązują bardzo wielkie znaczenie.

Włoska »Tribuna« pisze, że nota pokojowa Ojca św. powołuje się na wstępnie na wszystkie dotychczasowe występy Stolicy Apostolskiej w sprawie pokoju i ubolewa, że spełni nie znalazł dotąd posłuchu. Potem zawiera nota pewne jasno i wyrażnie określone propozycje. Wielką rolę gra w tych propozycjach droga wszystkim państwom myśl, że pokój opierać się musi na prawie, a nie na przemocy, a dalej myśli nowoczesna międzynarodowych trybunałów sądzawskich, któreby wymusiły mogły wykonania awych najważniejszych wyroków. Dalej gra w nosie wielką rolę sprawa wolności mórz, sprawa sądów rozjemczych i wyrzeczenia się odszkodowań wojennych.

Bardziej szczegółowo rozwodzi się nota nad sprawą opróżnienia i zupełnego odbudowania Belgji i zajętych departamentów Francji i nad sprawą zwrotu kolonii niemieckich. Także i sprawa Alzacji Lotaryngji, Trydentu i Tryestu należą do głównych punktów noty, lecz zaleca się tutaj obydwom stronom ducha następnego i zrobienia pewnych ustępstw na rzecz interesów świata. Małej wagi przywieszają nota do kwestji wschodu (kwestji polskiej?) Red »Dzienn. Berl.« i do kwestji bałkańskich, lecz i w tych sprawach wzywa nota, aby kierowane się duchem szlachetności i sprawiedliwości i zaleca, aby uwzględniono pragnienia narodów, zwłaszcza tych narodów, które wojna ciężko i boleśnie nawiedziła, w pierwszej liacji narodu polskiego.

Oczywiście nie wiemy, ile w tem doniesieniu »Tribuna« o stanowisku Papieża wobec kwestji polskiej jest prawdy.

Czy rzeczywiście traktuje ją w swej nocie pokojowej jako kwestję drugorzędną, jak to twierdzi »Tribuna«, co by się wydawać musiało na ogół

bardzo dziwnym wobec faktu, że inną wagą do kwestji polskiej przykładają strony walczące. Jak to wynika z manifestu listopadowego Niemiec i Austro-Węgier, z manifestu rewolucyjnego rządu rosyjskiego przyrzekającego Polsce zupełną niepodległość i wolność deryżji nad formą wewnętrznego urządzenia państwa polskiego, z noty prezydenta Wilsona i z ewangelji rządowych Francji, Anglii i Włoch w sprawie Polski.

Te akty dowodzą że obydwie strony walczące uważają kwestję polską za jedną z najważniejszych kwestji, które rozwiązane być winny przy zawieraniu pokoju. Dlatego też nie chcemy wierzyć w to, aby dla Stolicy Apostolskiej kwestja polska miała być kwestją podrzędną, którąby się traktowało po macoszemu i woliwy odrzekał rządowego ogłoszenia treści noty pokojowej Ojca św.

Również i źródła amerykańskie i angielskie potwierdzają fakt doręczenia noty pokojowej Watykańskiemu stronom walczącym.

Amerykańska »Associated Press« donosi, że we dług źródła nieurzędowego zawiera program pokoju wy Papieża następujące propozycje: Ograniczenie zbrojeń, ułatwienie sporów międzynarodowych przez sady rozjemcze, przywrócenie wolności mórz, wyrzeczenie się zarządzeń odwetowych w formie zatargów gospodarczych. Papież miał oświadczyć w swej nocie, że niesprawiedliwość popełniona przez wżnytkich walczących są tak wielkie, iż zadostęczylenie może być dane tylko przez zwrot zajętych obszarów.

Angielska agencja Reutersa donosi, że w Watykanie zapatrąją się bardzo różowo na skutki nowego kroku pokojowego Ojca św. i są zdania, iż koniec wojny nie jest już zbyt daleki. Natęty przypuszczają, że Papież przed wyłaniem noty upewnił się, iż żaden rząd nie będzie się z góry wzbraniał jej omawiać. Żywa w Watykanie nadzieja, że propozycja Papieża zostanie w chwili psychologicznie najodpowiedniejszej.

Prasa angielska odnosi się do noty tej z wielką rezerwą »Daily Chronicle« wskazuje na starą poufalec papieża z Austrią, jako głównym mocarstwem katolickim i pisze, że Papież krok ten czynił widocznie stosując się do rad Austrii.

Pokój zawarty w chwili, gdy Rosja jest chwilowo ubazwładniona, wypact by dla mocarstw centralnych nadzwyczaj korzystnie. Natomiast koalicja mogłaby ze swej strony liczyć w najlepszym razie na to, że wszystko pozostanie przy starym. Ale to rozwiązanie sprawy pozostawiloby sienaruszczony cztery wielkie rezultaty które na razie osiągnęli Niemcy w tej wojnie, mianowicie panujący wpływ Niemiec na Austro Węgry, niemieckie rozwiązanie kwestji polskiej, które obliczone jest na to, aby cały naród polski dostał w sferze władzy niemieckiej, zniszczenie mocarstwowej stancowiska Rosji i fakt przewagi niemieckiej w Europie centralnej i na Bałkanie, tak że panowanie Niemiec jest tam na przyszłość zapewnione.

Berliński organ katolików niemieckich »Germania« podkreśla w artykule wstępnym, że rozchodzi się tutaj o pierwszy wielki krok pokojowy Papieża jako auwerana neutralnego w przeciwieństwie do swych dotychczasowych usiłowań w charakterze czysto kościelnym. »Akcja Papieża — pisze »Germania« — jest tego rodzaju, że nie można sobie wyobrazić, aby miała być podjęta bez poprzedniego porozumienia się z obydwoma grupami mocarstwami. Faktycznie też przygotowania do noty papieskiej poczynione zostały na drodze rządowej.

Jak poważnie traktują mocarstwa notę pokojową Ojca św. dowodzi wiadomość, że na sobotę zwołane zostało w Rzymie nadzwyczajne posiedzenie gabinetu włoskiego, na którym ma być omawiana nota pokojowa Papieża. W kołach wjaemalczonych przywiązują do tego posiedzenia bardzo wielkie znaczenie. Dałby Bóg, aby nota Ojca św. przyniosła wreszcie światu sprawną i sprawiedliwą pokój, któryby nie pozostawił słabych narodów pod jarzmem nclaku i przemocy silnych i nie wydał ich w przyłotki na łaską i niełaskę samowoli, jak to było nieistoty przed wojną. Oby zapanaowała na świecie za nada sprawiedliwość i szlachetność, a nie siły i gwałtu,

upozorowana »racją stanu« silniejszego, która tłoczyła ciężką ręką świat cały, a w pierwszym rzędzie narody niewolne.

Rozruchy w Hiszpanji.

Hiszpańskie ministerjum spraw wewnętrznych donosi: Wojsko zgłotło rozruchy, które wybuchły w różnych częściach Madrytu. Rząd ma nadzieję, że dziś po poł. porządek będzie przywrócony.

W pobliżu Bilbao wykolizł się pociąg ponieważ strajkujący wysadzili szyny w powietrze.

Chiny wypowiedziały

Niemcom wojnę.

Reuter donosi ze źródła rządowego: We wtorek przed poł. o godz. 10 ej wypowiedziały Chiny Niemcom i Austro-Węgom wojnę.

Wywiezienie cara na Sybir.

Agencja Havasa donosi, że rząd rosyjski postanowił cara wraz z rodziną przewieźć na Sybir do Tobolska.

Wojna.

Komunikat niemiecki.

Urzędowo. Wielka główna kwatera, d. 15. 8.

Zachodni plac boju.

Grupa armji następcy tronu Rappachta.

Wzmoczone przeciwdziałanie naszej artylerji bojowej we Flandrii wywołało przez część dnia wczorajszego zmniejszenie się morderczego ognia nieprzyjacielskiego; użyte ilości amunicji były w znacznej mierze.

Dopiero pod wieczór zdążył wróg rozpocząć znów w pełnej sile strzelanie, która panowała przez całą noc z wielką gwałtownością.

Za pomocą ataku pobito na głowę oddziały angielskie, które się posunęły poza potek Steen.

Odparliśmy na poludnie od góry Frezen i po obu stronach Hooge gwałtowna częściowa ataki angielskie.

W Artols wzrosła walka działowa między Halmuch a Lens, szczególnie dziś w godzinach porannych.

Grupa armji następcy tronu niemieckiego.

U Chemin des Dames zlamaty się pod Cerny wielokrotne ataki Francuzów, którzy użyli silną artylerję dla przygotowania ataków. Na innych odcinkach tego frontu i frontu Szampańskiego doszło do ożywionej strzelaniny.

Na obu brzegach Mozy trwa nadal wzmoczona czynność działowa, wielokrotnie skoncentrowana do ataków ogniowych o jakasj silniejszym działaniu. I tu można było widzieć dobre skutki akcji bojowej naszych baterji w chwilowym ustawnianiu działania artylerji nieprzyjacielskiej.

Grupa armji księcia Albrechta.

W Saardgau wzmagal się obustronny ogień nawet przez noc.

Przez swój rozmach i umiętność stały się oddziały bojowe naszych lotników cenną bronią zaczepną też i przeciw rowom i baterjom.

W walkach napowietrznych, które były szczególnie liczne we Flandrii i w ogniu obronnym, stracono wczoraj 20 latawców nieprzyjacielskich i 4 balony na uwzięci.

Z życia Towarzystw.

poniedziałek 16. 8:

Tow. Młodzieży Kupieckiej. Wallstr. 20 o godz. 1/9
Tow. kat. Robotn. Polskich filia III, Strassmannstr. 39. o 8 1/2
Komisja etchodowej w Moabicie postczes. Towarzystw
Oldenburgerstr. 39 o 8.
Berliński Komitet dla bezdomnych. Wallstr. 20 o godz. 1/9.

piątek 17. 8:

Tow. młodych Polak na poł. wschodzie. Görlitzerstr. 43 o 8
Czytania.
Żeński Sokół Berlin I. Gruner Weg 29 o godz. 1/9.
Wydzieln.
Tow. polako-kat. Młodzieży na północy na sali p. Saczyńskiego
Weddingstr. o godz. 8 1/2.
Wykład i lekcja pisowni.

sobota 18. 8:

Związek Komitetów parafialnych. Gruner Weg 27 o 1/9.
Walne.
Zjed. Zawod. Polskie filia wschód, Langestr. 108 o 9.
Wykład.
Wyzwolenia Berlin-wschód, Frankfurter Allee 286 o 8 1/2.
Tow. Kat. Robotników filia IV. Lychenarstr. 130 o godz. 8.
Oddział Metalowców Tow. Przem., Gruner Weg 27 o godz. 9
Wykład
Sokół Weissensee Charlottenburgerstr. 150 punktual. o 9.

niedziela 19. 8:

Tow. polako-kat. robot. p. op. św. Józefa, Böttgerstr. 2 o 7
Tow. Polek z Niederwalke, Niederwallstr. 11 o 1/7.
Tow. Polsko-kat. Robotników Neukölln. Knesetockstr. 45 o 5.
Zjedn. Zaw. Adlershof-Köpenick, Ellenicke str. 6 o 6.

poniedziałek 20. 8.

Gro o Letaryjne u p. Sta howiako, Martinstr. 39 o 8.
Nadzwyczajne.
Tow. Młodzieży na poł. wschodzie, Görlitzer Str. 43 o 8.
Tow. Król. Jadwigi. Chorinerstr. 48 o 8.
Tow. Polek im. Maryi Konopnickiej w Schönebergu, w lokalu
p. Tomikowskiego przy Kyffhäuserstr. 1 o godz. 8.
Tow. Polek-Obywatelski. Gruner Weg 27 o 8 1/2.

wtorek 21. 8:

Tow. Polek na połud. wschodzie, Görlitzerstr. 43 o 8.
Tow. Kat. Robotników Polskich filia I, Gruner-Weg 27 o 8.
Odczyt.

Wycieczki dzieci

z łona Tow. »Oświaty« w poniedziałek do Johannisthalu. —
z południowego wschodu i Neukölln w niedzielę do Trepowa na
pola Spółki.

Tow. Polek »Gwiazda« i Tow. Pol.-Kat. na Północy
»Oświaty« odbywają się co poniedziałek wycieczki do
Niederschönhausen.

Charlottenburg. Wycieczki dzieci w czwartek na
brzo. Punkt zbiory o godz. 10 3 przy Sophie Charlotten-
platz. Komitet.

Lekcje Spiewu.

»Harmonia«. Lekcja chóru mieszana, w piątek o 8-toj
Nene Grünstr. 28 »Bismarck-Säle«.

Tow. spiewu »Lutnia« w Moabicie. Lekcja w piątek o
godz. 10 3 wiecz. w lokalu p. Handzucha.

Tow. spiewu Cecylia. Lekcje odbywają się co poniedziałek
i czwartek o 9. u p. Goździewicza przy Gruner Weg 27.

Tow. Mominusko. Lekcja spiewu w poniedziałek o godzinie 1/9
przy Kastanien-Allee 23.

Tow. spiewu Chapin. W wtorek lekcia spiewu w lokalu
Strassmannstr. 39. o 8 godz.

Spiewu kościelnego parafii św. Antoniego. — Lekcja wa
czwartek o godz. 9 przy Gruner Weg 27 u p. Goździewicza.

Tow. spiewu Lira. Lekcja chóru mieszana co czwartek
o godz. 8 przy Görlitzerstr. 43.

Tow. spiewu »Echo« w Neukölln. Lekcja co czwartek o
godz. 8 przy Kranoldstr. 1.

Tow. spiewu »Dzwon«. Lekcja spiewu odbywa się w
czwartek o godz. 9 wiecz. przy Weddingstr. 2.

Tow. spiewaków »Harmonia«. Lekcja chóru żeńskiego w
piątek o 9 przy Nene Grünstr. 28 »Bismarck-Säle«.

Cwiczenia gimnastyczne.

»Sokół« Berlin I. Cwiczenia odbywają się na bisku przy
Landsberger Chaussee co wtorki i piątki o 8 wiecz.

Sokół męski Charlottenburg. Cwiczenia co środę od godz.
9-11 wiecz.

Sokół Schöneberg. Cwiczenia w czwartek na boisku przy
Hagenburgerstr. o 1/7

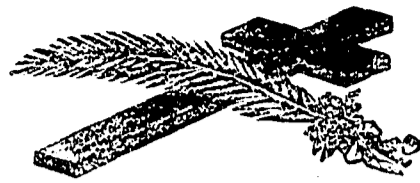
Sokół Weissensee. Cwiczenia wspólnie z oddziałem żeńskim
w czwartek o 1/9 wiecz.

»Sokół« Tegel. Cwiczenia co środę i piątek u p. Dre-
witza Schlossstr. 7-8 o 8 godz wieczorem.

»Sokół« Köpenick. Cwiczenia odbywają się co środę i pią-
tek o godz. 8 na sali p. Lehmgräbnera w Adlershof przy
Bismarckstr. 2.

»Sokół« w Oberschöneweide. Cwiczenia co wtorek i
piątek każdego tygodnia o godz. 8 w lokalu drh. Schyba
Helmholtzstr. narożnik Denlstr.

»Sokół« w Neukölln. Cwiczenia co czwartek na sali przy
Fischer nar. Kirchhofstr. o 9.

Dnia 3-go sierpnia poległ po i pół letniej tułaczce
na polu walki mój ukochany mąż, nasz ojciec, zięć i
szwagier ś. p.

Maksymilian Kaniewski

O czym donoszą w smutku pograżeni

żona Franciszka Kaniewska z córką Helcią
matka Płaczek i rodzina Wajerów.

Najnowszy Słownik

polsko-niemiecki i
niemiecko-polski.
„Dziennik Berliński“
Cena 5.00 mk. porto 20 fenigów.

Jan Paschke
zegarmistrz i
złotnik
BERLIN O 17

Langestr. 110 (nr. Markus-
Hofmarktstr.)
Skład i reperacje.

Ilustr. cenniki darmo!

Nowocz. zawód kobiety

Potrzebne

Kierowniczkę windy

(„Fahrstuhlführerin“)
Dla niewykształcon. krótkotrwa
kursu na korzystnych warunkach
Blizsz. wiadomości udziela szk.

Technikum, Berlin,
Kottbuser Damm 79.
Telefon: Moritzplatz 1639.

Jedyna polska fabryka cygar
i kraina tytoni w Berlinie.

W. H. FYRST

Berlin O 27, Schillingstr. 9.

Hurtownie! Telefon: Königstadt 1696. Detalicznie!

Hurtowny skład papierosów fabryk:

Patra, Poznań Dubec Sulima
Canowicz i Wielkiński. M. Droste, Poznań. Drezno.

Wyroby wszystkich miejscowych fabryk.

BANK SKARBONA

Sp. zap. z ogr. por.

CHARLOTTENSTRASSE 84, parter
tuż przy uroczniku Kochstrasse.

Telefon: Amt Moritzplatz nr. 945.
Pocztowe konto czekowe: Berlin nr. 11043.

Przyjmuje oszczędności począwszy od 1 mk. oproca-
terującej się stosownie do wypowiedzenia i udziela spól-
niem polityczek. Zakłada konta czekowe, dyskontuje
i fakazuje weksle i poleca się do załatwienia wszelkich
transakcyj w zakres bankierstwa wchodzących.

GODZINY URZĘDOWE:

W dni powszednie od godz. 10-2
w niedziele zamknięte.

ZARZĄD:

Stróżyński. Rzepezyński. Barciszewski.

Bank ludowy

POMOC

Volks-Bank

Sp. zap. z ogr. por.

Charlottenburg, Spielhagenstrasse 3.
Telefon: Amt Wilhelm 1283.

Pocztowe konto czekowe: Berlin nr. 10960.
Godziny urzędowe: w środę i piątek od 7-9 wieczorem
w niedzielę od 12-2 po południu

Przyjmuje oszczędności po 3 1/2 od st.
Udziela pożyczek po 6 procent i dyskontuje weksle.

Wydaje składającym oszczędności na życzenie
skarbonki stalowe.

Zarząd:

J. Spychała. Fr. Tyrakowski. M. Jerzykiewicz.

DR. H. ŚWIĘCICKIEGO

Praktyczna Metoda języka rosyjskiego

z pomocą lub bez pomocy nauczyciela.

Gramatyka Ćwiczenia Wypisy

Cena 6.00 mk., portorja 20 fen.
: za poprzed. nadesł. pieniędzy. :

DZIENNIK BERLIŃSKI, Berlin.

Telefon: Alexander 320.

ST. KAZMIERCZAK

Jedyny polski zakład pogrzebowy i magazyn
trumien na Berlin i okolice.

Palisadenstrasse 66 i 78.

Wszelkie przybo-
ry pogrzebowe...
Załatwiamy
wszelkie zamówie-
nia do pogrzebu.

Trumny metal., dębowe itd. zawsze na składzie
Gotowe trumny dla dzieci w wielkim wyborze.

Dzien. Berliński w Wieluniu

i na okolicę dostarcza do domów najregu-
larniej. Kolportaż i prenumerata różnych
gazet.

Jan Poptawski, Wieluń.

Likiery

firmy B. Kasprowicza z Gniezna.

Wyborne wina węgierskie

firmy Hipolit Robliński z Poznania.

Skład cygar i papierosów.

Hurtownie! Poleca: Detalicznie!

Jan Schmidt, Berlin NW 21., Emdenerstr. 51.

Telefon: Moabit nr. 2915.

Zamówienia telefoniczne uskuteczniłam odwrotnie.

„Dziennik Berliński“ można teraz nabyć na
następujących dworcach:

Friedrichstrasse, Alexanderplatz

i Śląskim dworcu.